

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

České stavovské povstání

Název školy: Základní škola a Mateřská škola Kokory

Číslo projektu: CZ.1.07/14.00/21.2149

Datum: 10. 9. 2012

Autor: Denisa Biskupová

Název: VY_32_INOVACE_16_D_ Stavovské povstání a třicetiletá válka

Téma: Politický a náboženský vývoj po nástupu Habsburků na český trůn.

Anotace: Pracovní list do dějepisu určený k procvičení a pochopení probraného učiva. Žáci si opakují události, pojmy a osobnosti vztahující se k probíranému období.

Věková skupina: 7. – 8. ročník

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Předmět: Dějepis

Přílohy: Řešení, zdroj materiálů

České stavovské povstání – pracovní list

1. Doplně text:

Rokunastupují na český trůn Habsburkové. Králem je zvolen

Tento panovník i jeho syn Maxmilián II. sídlí ve (V)..... Za dalšího habsburského panovníka se sídelním městem a kulturním centrem říší stává (P)

Za císařů Matyáše a Ferdinanda II. je porušován Rudolfův..... a v úřadech rozhodují

Stavové nekatolického vyznání na protest vyhazují z oken pražského hradu královské (m)

Rokutak začalo české (s).....(p)..... Bylo poraženo roku v bitvě na.....

České stavovské povstání se stalo jako takzvaná česká válka počátkem válečného konfliktu, který zasáhl celou Evropu.

Tento konflikt probíhal v letech - a podle délky svého trvání dostal název třicetiletá válka.

2. Napiš jak byli potrestáni účastníci povstání:

3. Roku 1627 v Čechách a o rok později na Moravě začal platit nový zemský zákoník nazvaný O..... Z..... Z.....

Napiš jaké změny přinášel tento zákoník v oblasti politické (postavení stavů, volba českého panovníka), náboženské, jazykové.

4. Vysvětli pojmy: personální unie –

stavovská monarchie –

absolutismus –

defenestrace –

Rudolfův Majestát –

královský místodržící –

stavy –

emigrace –

exulant -

konfiskace -

5. Kdo jsem:

Český šlechtic a vojevůdce. V době českého stavovského povstání bojoval na císařské straně proti vojsku českých stavů. Na své náklady vybudoval pro císaře kvalitní stotisícovou armádu a byl jmenován jejím velitelem. Po řadě úspěchů byl obviněn ze zrady, zbaven vrchního velení armády a tajným císařským pokynem odsouzen k smrti. Roku 1634 byl zavražděn vlastními důstojníky v Chebu.

Lékař, rektor pražské univerzity. Roku 1600 provedl první veřejnou pitvu v Praze. V době českého stavovského povstání se připojil na stranu povstalců. Byl jedním z 27 popravených. Před po pravou mu kat vytrhl jazyk, po popravě bylo jeho tělo rozčtvrceno.

Český šlechtic, vojevůdce a politik. Jeden z vůdců českých stavů. Zřejmě právě on přišel s myšlenkou defenestrace, které se aktivně účastnil. Velel stavovské armádě. Po bělohorské porážce emigroval. Zemřel v Estonsku.

Pražský kat, popravoval 27 českých pánů. Než se stal katem studoval pražskou univerzitu. Měl se stát lékařem.

V době stavovského povstání zvolen českými stavy za českého krále (1619 – 1620). Protože na trůně vydržel pouze 13 měsíců dostal přezdívku „Zimní král“. Do jeho osoby vkládali povstalci přehnané naděje. Doufali, že povstání zajistí zahraniční pomoc. Jeho tchán byl anglický král Jakub I. a strýc Kristián IV. byl dánským a norským králem.

Poslední biskup jednoty bratrské, významný pedagog a reformátor školství (učitel národů). Autor obrázkových učebnic jazyků (Brána jazyků, Orbis Pictus). Působil v Polsku, Anglii, Švédsku, Uhrách. Posledních 14 let života prožil v Amsterdamu.

České stavovské povstání – pracovní list - řešení

1. Doplně text:

Roku **1526** nastupují na český trůn Habsburkové. Králem je zvolen **Ferdinand I.**

Habsburský. Tento panovník i jeho syn Maxmilián II. sídlí ve **Vídni.**

Za dalšího habsburského panovníka **Rudolfa II.** se sídelním městem a kulturním centrem říše stává **Praha.**

Za císařů Matyáše a Ferdinanda II. je porušován Rudolfův **Majestát** a v úřadech rozhodují **katolíci.**

Stavové nekatolického vyznání na protest vyhazují z oken pražského hradu královské **místodržící.**

Roku **1618** tak začalo české **stavovské povstání**. Bylo poraženo roku **1620** v bitvě na **Bílé hoře.**

České stavovské povstání se stalo jako takzvaná česká válka počátkem válečného konfliktu, který zasáhl celou Evropu.

Tento konflikt probíhal v letech **1618 – 1648** a podle délky svého trvání dostal název třicetiletá válka.

2. Napiš jak byli potrestáni účastníci povstání:

Bezprostřední účastníci odboje, kteří neodešli ze země byli zatčeni a postaveni před soud.

27 z nich bylo odsouzeno k smrti a popraveno. Další účastníci odboje byli uvězněni, došlo ke konfiskaci majetku vzbouřenců. Zabavená panství získávají katolíci a velitelé habsburského vojska.

3. Roku 1627 v Čechách a o rok později na Moravě začal platit nový zemský zákoník nazvaný Obnovené zřízení zemské.

Napiš jaké změny přinášel tento zákoník v oblasti politické (postavení stavů, volba českého panovníka), náboženské, jazykové.

Stavy ztratili možnost zasahovat do politického dění, omezeny pravomoce sněmů a stavovských úřadů, ztráta práva volit panovníka, Habsburkové získávají dědičný nárok na český trůn, čeština zrovnoprávněna s němčinou, povoleno jen katolické vyznání.

4. Vysvětli pojmy:

personální unie – svazek do značné míry samostatných států, spojených pouze osobou panovníka (latinsky persona)

stavovská monarchie – království, vládnou stavy společně s panovníkem

absolutismus – neomezená moc panovníka

defenestrace – vyhození z okna

Rudolfův Majestát – listina zaručující náboženskou svobodu

královský místodržící – úředník zastupující krále

stavy – vyšší šlechta (páni), nižší šlechta (zemané), městský stav (zástupci královských měst), v některých zemích také zástupci církve

emigrace – dobrovolné nebo nucené vystěhování do ciziny

exulant - vyhnanec

konfiskace – zabavení majetku

5. Kdo jsem:

Český šlechtic a vojevůdce. V době českého stavovského povstání bojoval na císařské straně proti vojsku českých stavů. Na své náklady vybudoval pro císaře kvalitní stotisícovou armádu a byl jmenován jejím velitelem. Po řadě úspěchů byl obviněn ze zrady, zbaven vrchního velení armády a tajným císařským pokynem odsouzen k smrti. Roku 1634 byl zavražděn vlastními důstojníky v Chebu. **Albrecht z Valdštejna**

Lékař, rektor pražské univerzity. Roku 1600 provedl první veřejnou pitvu v Praze. V době českého stavovského povstání se připojil na stranu povstalců. Byl jedním z 27 popravených. Před po pravou mu kat vytrhl jazyk, po popravě bylo jeho tělo rozčtvrceno.

Jan Jessenius

Český šlechtic, vojevůdce a politik. Jeden z vůdců českých stavů. Zřejmě právě on přišel s myšlenkou defenestrace, které se aktivně účastnil. Vešel stavovské armádě. Po bělohorské porážce emigroval. Zemřel v Estonsku. **Matyáš Thurn**

Pražský kat, popravoval 27 českých pánů. Než se stal katem studoval pražskou univerzitu. Měl se stát lékařem. **Jan Mydlář**

V době stavovského povstání zvolen českými stavy za českého krále (1619 – 1620). Protože na trůně vydržel pouze 13 měsíců dostal přezdívku „Zimní král“. Do jeho osoby vkládali povstalci přehnané naděje. Doufali, že povstání zajistí zahraniční pomoc. Jeho tchánem byl anglický král Jakub I. a strýcem Kristián IV. (dánský a norský král).

Fridrich Falcký

Poslední biskup jednoty bratrské, významný pedagog a reformátor školství („učitel národů“). Autor obrázkových učebnic jazyků (Brána jazyků, Orbis Pictus). Působil v Polsku, Anglii, Švédsku, Uhrách. Posledních 14 let života prožil v Amsterdamu.

Jan Amos Komenský

Zdroj materiálů:

Není – li uvedeno jinak, je autorem tohoto materiálu a všech jeho částí Denisa Biskupová.